

NOVELA SMĚRNICE O PRŮMYSLOVÝCH EMISÍCH

Odborný seminář
VÁPNO, CEMENT, EKOLOGIE

19. května 2022

Jan Slavík

oddělení integrované prevence a IRZ
Ministerstvo životního prostředí

OBSAH

Revize směrnice o průmyslových emisích

Navržené změny:

- snižování emisí
- účast veřejnosti
- zpřesnění předpisu
- inovace a transformace
- materiálová efektivita, cirkularita a dekarbonizace
- velkochovy
- regulované činnosti

Dopady návrhu

Časový harmonogram

REVIZE SMĚRNICE O PRŮMYSLOVÝCH EMISÍCH

- Od března 2020 probíhala veřejná konzultace k vstupnímu hodnocení dopadů potenciálních změn IED, kde bylo shromážděno cca 150 vyjádření zejména od veřejnosti, průmyslových a nevládních organizací.
- Koncem září 2020 zveřejnila Evropská **komise souhrnný dokument k problematice revize IED** včetně shrnutí .
- V návaznosti na cestovní mapu k „European Green Deal“ se plánovalo **předložení legislativního návrhu v roce 2021/2022**.
- Návrh byl předložen 5. dubna 2022 jako **COM(2022) 156 final** a má podobu novely stávající IED. Jádrem věcných změn je ve stávající kapitole II.
- Legislativní proces bude propojen s revizí **nařízení o E-PRTR**. Dne 5. dubna 2022 byl předložen návrh nového nařízení jako COM(2022) 157 final.
- Hlavní jednání k revizi IED budou probíhat v době českého předsednictví Radě EU v druhé polovině roku 2022.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Čl. 15 (1) nepřímé vypouštění

Pro oblast nepřímého vypouštění odpadních vod (tj. z průmyslového zařízení do kanalizace, zakončené komunální či průmyslovou čistírnou odpadních vod) je stanoveno, že takovýto typ vypouštění podléhá povinnosti stanovit emisní limit.

Při stanovování emisního limitu se přihlíží k efektu koncové čistírny odpadních vod.

Na rozdíl od stávající podoby směrnice stanovuje podmínky tohoto posouzení. Konkrétně nesmí takovéto vypouštění ohrozit provoz čistírny ani zdraví obsluhy, čistírna musí být navržena a provozována tak, aby byla technicky schopna konkrétní vypouštěné látky zachycovat, a celkové množství látek vypouštěných do vodoteče nebude vyšší než při přímém vypouštění ze zařízení v režimu integrované prevence.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Čl. 15 (3) stanovování limitu

Pro běžné provozní podmínky je stanoveno, že se emisní limit bude nově stanovovat nikoliv na horní hladině rozptylu úrovní emisí spojených s nejlepšími dostupnými technikami, ale na hladině spodní.

Nicméně provozovatel může doložit nutnost stanovit emisní limit i vyšší, pokud jsou v zařízení aplikovány nejlepší dostupné techniky a emise nepřekročí za běžných provozních podmínek horní hladinu výše uvedeného rozptylu.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Čl. 15 (4) Výjimky z aplikace BAT

Zavádí se dodatečné požadavky na udělování a přezkum výjimek. Zavádí se obecný požadavek, aby případné výjimky nepředstavovali riziko pro standardy kvality životního prostředí.

Dále pak povinný přezkum udělených výjimek po 4 letech.

Podrobné požadavky na posuzování výjimek jsou pak uvedeny v nové příloze č. II a uvádí se rovněž možnost tyto požadavky podrobněji rozvést prostřednictvím delegovaného aktu.

Nová příloha II zavádí hodnotící přístup založený na porovnání monetarizovaných / kvantifikovaných efektů na životní prostředí a nákladovost ekologizačních opatření. Hlavním systémovým rozdílem proti metodice zavedené na národní úrovni je skutečnost, že se počítá s časovou hodnotou peněz.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Další významnější úpravy

Čl. 16 (3) předpokládá, že provozovatel s udělenými výjimkami bude provádět monitoring relevantních emisí v dotčené složce životního prostředí. Je možné využít údajů získaných na základě jiných evropských předpisů.

Čl. 18, který ošetřuje interakci mezi standardy kvality životního prostředí (tj. primárně emisní limity) a závaznými podmínkami provozu, se zavádí nové požadavky na monitoring. Konkrétně bude mít provozovatel za povinnost monitorovat relevantní ukazatel stavu životního prostředí.

Doplňuje se požadavek na přezkum v **čl. 21 (5 c)**, kde se zavádí požadavek na dosažení souladu s programy a plány přijatými v souladu s evropskou legislativou.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Návrh rámcové pozice

Česká republika podporuje hledání řešení u nepřímého vypouštění odpadních vod. Navržený text v čl. 15 odst. 1 lze považovat za funkční.

Rovněž lze podpořit zachování a rozpracování postupu při udělování výjimek v čl. 15 odst. 4, což povede k snížení zátěže metodických i povolovacích orgánů a snížení rozdílů v rámci Evropské unie.

Neutrální pozici lze zaujmout k novému způsobu stanovování emisních limitů v čl. 15 odst. 3. Návrh má určitý potenciál k snížení reálných emisí, nicméně bude představovat navýšení administrativní zátěži díky vysoké individualizaci povolení.

Poměrně skepticky se lze postavit k požadavku na monitoring ovlivněných složek životního prostředí v čl. 16 odst. 3 a čl. 18 z důvodu definičních omezení regulovaného zařízení. Tuto úpravu bude možné akceptovat, pokud Evropská komise prokáže její funkčnost.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – ÚČAST VEŘEJNOSTI

Čl. 24 Účast veřejnosti na přezkumech povolení

Nově se zahrnují situace, kdy takovou aktualizaci vyžaduje bezpečnost provozu a revidované standardy kvality životního prostředí (tj. imisní limity).

Za významnější rozšíření lze považovat zavedení participace veřejnosti na situace, kdy se povolení aktualizuje, aby bylo v souladu s novými závěry o nejlepších dostupných technikách (nebo těmito technikami obecně, pokud povolení není a nebude žádnými závěry pokryto).

Vymezení informací přístupných na internetu

Čl. 25 přístup ke spravedlnosti

Postavení v odvolacím řízení nebude určováno postavením, který měla dotčená veřejnost v přípravě rozhodnutí. Vymezeny základní požadavky na proces.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – ÚČAST VEŘEJNOSTI

Čl. 79 Sankce

Jsou stanovena pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých podle této směrnice. V případě porušení, kterého se dopustí právnická osoba, má být maximální výše těchto pokut činit alespoň 8 % ročního obratu

Čl. 79a Kompenzace

Postavení v odvolacím řízení nebude určováno postavením, který měla dotčená veřejnost v přípravě rozhodnutí. Vymezeny základní požadavky na proces.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – ÚČAST VEŘEJNOSTI

Návrh národní pozice

Česká republika podporuje požadavky na zvýšení dostupnosti klíčových dokumentů a dat v čl. 5 odst. 4 a čl. 24 prostřednictvím internetu a dlouhodobě patří v rámci Evropské unie mezi země, která je považována v tomto ohledu za vzor.

Neutrální pozici je nutné zaujmout k rozšíření účasti veřejnosti na přezkumných řízeních v čl. 24 odst. 1 písm. d) a e) – důvodem je primárně návaznost na mezinárodní smlouvy.

Negativně je nutné se vymezit vůči navrhované úpravě pokut, kompenzací a odškodnění a to minimálně do doby, kdy bude vyjasněna interakce mezi evropskou a národní legislativou v této oblasti. Potenciální dopady mohou být závažné.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – ZPŘESNĚNÍ PŘEDPISU

Čl. 15a hodnocení souladu s emisními limity

Jednoznačně se v něm stanovuje, že korekce průměrných hodnot měření nesmí překračovat nejistotu měřící metody.

Problematiku bude podrobněji řešit Evropská komise prostřednictvím delegovaného aktu.

Je stanoveno, že musí být za všech okolností dodrženy požadavky na velká spalovací zařízení a zařízení na (spolu) spalování odpadu, kde je problematika ošetřena v přílohách ke kapitole III a IV.

Návrh národní pozice

Česká republika má neutrální pozici k navrženému postupu, kdy dojde k sjednocení vyhodnocování souladu výsledků měření s emisními limity v čl. 15a a rovněž podrobnější rozpracování procedury přeshraničního povolování v čl. 26.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – INOVACE A TRANSFORMACE

Čl. 13 tvorba BREF a závěrů o BAT

Mezi zapojené subjekty se nově uvádí Evropská agentura pro chemické látky (ECHA). Účelem je lepší podchycení problematiky použití nebezpečných látek a jejich substituce při procesech tvorby referenčních dokumentů.

Novým textem je zajištěna ochrana obchodního tajemství či analogických citlivých údajů v procesu výměny informací. Tato ochrana bude zajištěna podpisem příslušných dokumentů u zástupců členských států a nevládních organizací. Se zástupci průmyslu či konkrétními provozovateli nebude tento typ informace sdílen.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – INOVACE A TRANSFORMACE

Čl. 27a – 27d posílení úlohy nově vznikajících technik

Zavádí se nový institut inovačního centra pro průmyslovou transformaci a emise. Inovační centrum bude shromažďovat informace o nových technikách v oblasti technické ochrany životního prostředí a bude hodnotit jejich připravenost k praktickému použití.

Doba možné výjimky z emisních limitů k testování nově vznikajících technik se prodlužuje ze stávajících 9 na 24 měsíců. Rovněž se ruší požadavek, aby po ukončení této doby byl provoz buď zastaven, nebo by bylo zařízení v souladu s úrovněmi emisí spojených z nejlepšími dostupnými technikami.

V případě, že se provozovatel rozhodne po publikaci závěrů o nejlepších dostupných technikách dosahovat úrovní emisí spojených s nově vznikajícími technikami, tak se doba na adaptaci povolení / zařízení prodlužuje ze 4 na 6 let.

Provozovatelé budou mít za povinnost do 30. června 2030 zahrnout do svého environmentálního managementu transformační plán ve vztahu ke klimaticky neutrální ekonomii do roku 2050.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – INOVACE A TRANSFORMACE

Návrh národní pozice

Je možné za Českou republiku podpořit blok opatření k nově vznikajícím technikám v čl. 27a až 27c.

Rovněž lze podpořit změnu směrnice o skládkách odpadů v čl. 2 změnového předpisu, která umožní zpracovávat pro tento typ provozů standardní závěry o nejlepších dostupných technikách.

Při tvorbě BREF je nutné akcentovat transparentnost procesu a zároveň konzistentní přístup při ochraně obchodního tajemství.

Naopak nelze v navržené podobě podpořit povinnost zpracovávání tzv. transformačního plánu, protože není jasné právní postavení dokumentu ve vztahu k závazným podmínkám provozu. Přidanou hodnotu transformačního plánu lze považovat za spornou.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – MATERIÁLOVÁ EFEKTIVITA, CIRKULARITA A DEKARBONIZACE

Čl. 14 nové podmínky povolení

Do podmínek povolení se doplňuje požadavek na stanovení limitních hodnot environmentální výkonnosti (tj. primárně účinností).

Doplňuje požadavek na ochranu půdy a vod a na sledování / nakládání s odpady v zařízení, sledování spotřeby a opětovného využití zdrojů jako je energie, voda a nerosty, k podmínkám pro posouzení dodržování se doplňují k emisním limitům i hodnoty environmentální výkonnosti a nově je požadavek na zavedení environmentálního managementu.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – MATERIÁLOVÁ EFEKTIVITA, CIRKULARITA A DEKARBONIZACE

Čl. 14a environmentální management

Tento systém bude muset být zaveden pro všechna zařízení spadající pod plnohodnotný systém integrované prevence.

Velkochovy se přesouvají do samostatné kapitoly se zjednodušenými požadavky a toto ustanovení se jich netýká.

Systém bude obsahovat minimálně prevenci vzniku odpadů a rizik spojených s nebezpečnými látkami. Rovněž by měl sloužit k optimalizaci nakládání se surovinami.

Součástí systému by měla být práce s příslušnými benchmarky, hodnocení životního cyklu dodavatelského řetězce, inventura užívaných nebezpečných látek (a jejich případná substituce).

Systém environmentálního managementu by měl být u všech dotčených zařízení veřejně k dispozici.

V této souvislosti se mění čl. 11 a 14.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – MATERIÁLOVÁ EFEKTIVITA, CIRKULARITA A DEKARBONIZACE

Čl. 15 (3a) závaznost parametrů environmentální výkonnosti

Ve vztahu k ukládání závazných podmínek provozu se zavádí způsob stanovení úrovně environmentální výkonnosti a to analogickým způsobem jako u emisního limitu – za běžných provozních podmínek by nemělo docházet k překračování úrovně, které jsou uvedeny v závěrech o nejlepších dostupných technikách.

Návrh nepracuje v tomto případě s derogačním mechanismem, který je v navazujícím čl. 15 odst. 4 formulován pouze ve vztahu k emisím a není jasné, jestli se vztahuje i na aktuální závěry o BAT.

V této souvislosti se mění i čl. 9, čl. 11 a 14.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – MATERIÁLOVÁ EFEKTIVITA, CIRKULARITA A DEKARBONIZACE

Návrh národní pozice

Lze považovat za legitimní snahu o zvýšení důrazu na účinnosti parametry aplikovaných technik.

Rovněž je nutné podporovat zachování určitého systémového oddělení od problematiky skleníkových plynů v čl. 9 odst. 1, což je v souladu s návrhem.

Návrh ve stávající podobě (primárně čl. 15 odst. 3a) však nelze podpořit z důvodu absence derogačního mechanismu a zásadních nejasností ohledně retroaktivity ustanovení. Pozice je tedy negativní.

Rovněž lze považovat za sporný efekt plošného zavedení environmentálního managementu v čl. 14a, protože požadavky na tento systém jsou dílem duplicitní s existujícím čl. 11 a přílohou III a/nebo se vyskytují v rámci jednotlivých závěrů o nejlepších dostupných technikách. Stejně jako v případě tzv. transformačního plánu v čl. 27d není jasná vynutitelnost ve vztahu k závazným podmínkám provozu.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – VELKOCHOVY

Kapitola VIa Velkochovy drůbeže, prasat a dobytka

Rozšiřuje se působnost směrnice v oblasti velkochovů a zároveň se převádí do zjednodušeného režimu ve zvláštní kapitole.

Příloha Ia nově definuje regulovanou činnost jako velkochovy drůbeže, prasat a skotu s kapacitou 150 (evropských) dobytčích jednotek. Prahová hodnota se aplikuje i na směsné chovy. Změně odpovídá následné snížení prahových hodnot:

- 40 000 ks drůbeže > 10700 ks nosnic / 5000 ks jiné drůbeže
- 2000 ks prasat na porážku > 500 prasat na porážku
- 750 ks prasnic > 300 ks prasnic
- 150 ks dojnic

Čl. 4 (1) umožňuje u velkochovů nahradit povolování pouze registrací zařízení.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – VELKOCHOVY

Kapitola VIa Velkochovy drůbeže, prasat a dobytka

Čl. 70b ukládá sčítat **kapacity** u zařízení, kde jsou různí provozovatelé v právním nebo ekonomickém vztahu

Čl. 70c stanovuje minimální požadavky na **žádost**: popis zařízení, chovaná zvířata, kapacita, zdroje emisí, jejich charakter a předpokládané množství

Provozovatel má podle čl. 70d za povinnost zajistit **zapravení statkových hnojiv** v souladu s požadavky BAT.

Při povolování a podstatné změně musí být na základě čl. 70g zajištěna **účast veřejnosti**.

Povolení, jeho změny a zprávy z kontrol musí být podle čl. 70g zveřejňovány.

Závěry o BAT budou v souladu s čl. 70i nahrazeny celoevropskými „**provozními pravidly**“. Dokument bude zpracováván podobně jako závěry o BAT, bude přijat jako delegovaný akt a bude obsahovat přímo použitelné závazné podmínky provozu.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – VELKOCHOVY

Návrh rámcové pozice

Jednoznačně lze podpořit zavedení zjednodušeného povolovacího režimu v kapitole VIa, protože povede k významným úsporám administrativních nákladů na straně povolujících orgánů i provozovatelů.

Návrh dostatečně neřeší praktické právní aspekty aplikace statkových hnojiv na půdu mimo zařízení a je nutné tuto oblast více precizovat.

Neutrálně se lze postavit ke změně formátu prahových hodnot na dobytčí jednotky. Přináší sice jednorázově určitý diskomfort, nicméně z dlouhodobého hlediska povede k většímu souladu s legislativou v oblasti zemědělství a reportingu.

Je nutné se vyjádřit negativně k rozšíření působnosti směrnice i na velmi malé velkochovy, které aktuálně nejsou na národní úrovni nijak adresně regulovány. Česká republika plošně neodmítá určité rozšíření regulované oblasti o některé typy velkochovů skotu (např. dojnic) a/nebo zahrnutí smíšených chovů, nicméně lze obecně konstatovat, že návrh v této oblasti již zašel velmi daleko.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – REGULOVANÉ ČINNOSTI

Rozšiřuje se působnost směrnice v oblasti velkochovů a zároveň se převádí do zjednodušeného režimu ve zvláštní kapitole.

Kategorii **1.4** rozšiřuje regulovanou oblast o pyrolýzu a podkategorie **a)** se rozšiřuje na uhlí (doposud pouze černé uhlí).

Kategorie **2.3** zpracování železných kovů se rozšiřuje o několik podkategorií (válcování a tažení za studena).

Ve zcela nové kategorii **2.7** je zahrnuta produkce lithium-iontových baterií (vč. montáže baterií) s produkční kapacitou vyšší než 3,5 GWh za rok.

Zásadní rozšíření představuje nová kategorie **3.6**, zahrnující těžbu a zpracování průmyslových minerálů a železných rud. Tyto pojmy jsou nově definovány v čl. 3 odst. 48 a 49. Nejsou zahrnuty stavební materiály (tj. kámen, písek apod.), energetické suroviny a vzácné kameny.

Ostatní úpravy v příloze I jsou zpřesňujícího charakteru bez dopadů.

NAVRŽENÉ ZMĚNY – REGULOVANÉ ČINNOSTI

Návrh rámcové pozice

Za Českou republiku podpořit změny a rozšíření v kategoriích 1.4, 2.3, 2.7, 3.5, 5.3, 6.2 a 6.5. Praktické dopady lze očekávat zejména u zahrnutí některých dalších činností u zpracování železných kovů, výroby baterií a v textilním průmyslu.

Naopak negativně je nutné se vymezit k zahrnutí těžebních činností v nové kategorii 3.6. Těžba je úplně jiný charakter procesu než výroba, která je vymezena v rámci ostatních činností, které jsou aktuálně regulovány a má na evropské i národní úrovni velmi specifickou legislativu.

OBECNÉ ASPEKTY NÁVRHU

Návrh rámcové pozice

K velkému počtu delegovaných aktů lze zaujmout neutrální stanovisko. Důvodem je zvolený přezkumný schvalovací mechanismus, který nijak neredukuje možnost ovlivnit takto přijímané akty.

Transpoziční lhůta je rovněž dostatečná, nicméně je nutné ji doplnit o přechodná ustanovení (po vzoru aktuální směrnice), která momentálně absentují u řady nově zaváděných ustanovení.

Obdržené připomínky

Odložení / zastavení projednávání návrhu (MPO, MZe a SP ČR)

Čl. 1 Zahrnutí pojmu „lidské zdraví“ (SP ČR)

Čl. 73 Problematika zprávy Evropskému parlamentu

Čl. 74, 75 Právomoci EK u implementačních aktů.

OBECNÉ ASPEKTY NÁVRHU

K charakteru implementačních aktů

V čl. 75 (2) se ohledně komitologické procedury odkazuje na čl. 5 nařízení (EU) 182/2011

Rozhoduje výbor většinou hlasů stanovenou podle Smlouvy o Evropské unii, / Smlouvy o fungování EU. Hlasy zástupců členských států ve výboru mají váhu podle uvedených článků.

Evropská komise má (před jednáním) povinnost vést konzultace s členskými státy.

DOPADY NÁVRHU NA ČESKOU REPUBLIKU

Nákladovost návrhu ohledně **administrativních nákladů na straně povolujících, kontrolních, podpůrných a metodických orgánů** je vyčíslena na cca 5,7 mil EUR (140 mil. Kč) ročně.

Monetarizované pozitivní **dopady na lidské zdraví** se pohybují kolem 14 mil. EUR (345 mil. Kč) až 31 mil EUR (763 mil. Kč) ročně.

Samostatně k velkochovům se uvádí pozitivní efekt na zdraví - cca 110 mil. EUR (2,7 mld. Kč) ročně.

Administrativní nákladovost návrhu na provozovatele je kolem 7,2 mil EUR (177 mil. Kč) ročně. Po zohlednění zvýšení počtu zařízení se tedy v idealizovaném průměrném zařízení jedná o částku cca 100 000 Kč za rok.

Nicméně pro velkochovy přinese zjednodušený povolovací režim **redukci ročních administrativních nákladů**. V přepočtu na počet zařízení se jedná o částku cca 2,3 mil. EUR (57 mil. Kč) ročně. V idealizovaném průměrném zařízení jedná o částku cca 140 000 Kč za rok.

ČASOVÝ HARMONOGRAM

2023/2024 Ukončení vyjednávacího procesu, publikace směrnice.

2025/2026 Transpozice do národní legislativy (18 měsíců od publikace směrnice).

2025/2026 Zveřejnění implementačního rozhodnutí pro velkochovy (24 měsíců od publikace směrnice; na úpravu povolení bude dalších 42 měsíců).

Zveřejnění implementačního rozhodnutí k vyhodnocování souladu (24 měsíců od publikace směrnice).

2028 Zveřejnění implementačního rozhodnutí k transformačního plánu.

2030 Schvalování transformačních plánů pro jednotlivá zařízení.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Použité obrázky:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Common_Nightingale.jpg

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bruxelles_-_Commission_Europ%C3%A9enne_Berlaymont_\(23191436909\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bruxelles_-_Commission_Europ%C3%A9enne_Berlaymont_(23191436909).jpg)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Forget-me-not_close_600.jpg

